

41. výroční konference LIBER

Tartu, 27. 6. až 29. 6. 2012

Zpráva ze zahraniční cesty

41st LIBER Annual Conference¹, jejímž mottem bylo „Mobilising the knowledge economy for Europe“ („Mobilizace znalostní ekonomiky pro Evropu“), se konala ve dnech 27. až 30. 6. 2012 v konferenčním centru Dorpat v Tartu v Estonsku ve spolupráci s University of Tartu Library². Informace o programu konference, včetně většiny prezentací, jsou zveřejněny na webu akce³. K dispozici jsou i videa z jednotlivých sekcí a doprovodných akcí⁴.

Před zahájením konference se ve středu dopoledne konaly workshopy na aktuální témata. Pro další činnost AKVŠ byl inspirativní workshop *ODE: Best practice in data citability and the evolving role of libraries* a *Scholarly Communication workshop: Ten Priorities for Libraries in the area of research data*.

Na workshopu ODE (Opportunities for Data Exchange⁵) byly zajímavé zejména dvě prezentace. První z nich přednesla Sabine Schrimpf z Deutsche Bibliothek a přehledně představila základní kritéria, která musí splňovat vědecká data, aby bylo možné je dále využívat a zhodnocovat. Jsou to zejména: dostupnost, vyhledatelnost, interpretovatelnost, opakovaná využitelnost, citovatelnost. Všechny tyto nezbytné atributy musí být součástí aktivit, které lze souhrnně nazvat péčí o data a jejich trvalé uchování.

Druhou přednesl Martin Moyle a byla to případová studie z prostředí University College London. Moyle zdůraznil roli knihovny, která je pro vědce spolu s centrem *Research IT Services* klíčovým partnerem především v oblasti podpory workflow. Knihovna může působit na vědce, aby používali otevřené licence pro data (Open Data Licensing) všude tam, kde to grantové agentury povolují a zároveň jim k tomu poskytnout garantované úložiště pro malé objemy dat. S tím samozřejmě souvisí odborné vytvoření metadat k těmto datovým setům a zajištění jejich dostupnosti přes trvalé identifikátory (data DOIs).

Susan Reilly prezentovala ODE LIBER průzkum, který ukázal, že v mnoha univerzitních knihovnách v západních zemích se knihovníci na řadě procesů s vědeckými daty již intenzivně podílejí. Pro české univerzitní knihovny je to ovšem zatím stále jen teorie.

Vlastní konferenci otevřelo slavnostní zahájení, po němž následovaly zvané přednášky zástupce Ministerstva školství a vědy Estonska prof. Dr. Jaaka Aaviksoo a poté prof. Davida Nicholase, ředitele CIBER Research group (z Velké Británie) na téma vyhledávání informací a čtecí zvyklosti virtuálního vědce.

Nejzajímavějšími byly příspěvky věnované problematice otevřeného přístupu a novým formám vědecké komunikace. Významně byl v programu zastoupen i projekt OpenAIRE a s ním úzce související problematika (budování repozitářů, primární data aj.). Viz např. příspěvek „*OpenAIRE - Building a Collaborative Open Access Infrastructure for European Researchers*“⁶, který prezentovala jedna z autorek Dr. Birgit Schmidt, vědecká koordinátorka

¹ <http://www.utlib.ee/liber2012/index.php>; viz rovněž <http://www.libereurope.eu/news/41st-liber-annual-conference-%E2%80%93-information-sources>

² <http://www.utlib.ee/index.php?chlang=eng>

³ http://www.utlib.ee/liber2012/index.php?id=prog_main

⁴ <http://uttv.ee/otsi#search=liber>

⁵ Více o projektu ODE lze nalézt na <http://www.alliancepermanentaccess.org/index.php/current-projects/ode/>

⁶ http://www.utlib.ee/liber2012/presentations/r/Schmidt_OpenAIRE_VIII_2.pptx

projektu OpenAIRE. Ta také prezentovala další příspěvek „*Licensing Revisited: Open Access Clauses in Practice*“, tentokrát jako zástupkyně COAR, za spoluautory (Kathleen Shearer a Norbert Lossau), v němž byly shrnuty dosavadní zkušenosti s politikami autoarchivace a hlavní překážky, které pro autoarchivaci představují licenční smlouvy s nakladateli, a popsány některé strategie, které by měly institucím usnadnit přijetí politik otevřeného přístupu, především z pohledu tzv. zelené cesty otevřeného přístupu (green OA), tedy ukládání publikovaných článků do otevřených institucionálních repozitářů. Prezentované zkušenosti jsou výsledkem činnosti pracovní skupiny COAR (Open Access Agreements and Licenses Task Force), která se této problematice, ovlivňující významně úspěch a rozvoj zelené cesty OA, věnuje.

Témata otevřeného přístupu, modelů otevřeného publikování a role knihovny v podpoře VaV převládala jak na plenárních jednáních, tak v paralelních sekcích. Předmětem diskusí se staly také závěry zprávy pro vládu Velké Británie, kterou vypracovala komise vedená Janet Finch (Finch Report⁷), jejímž členem byl i prezident LIBER Paul Ayris. Komise dospěla k závěru, že je třeba upřednostnit gold OA oproti green OA. Výhodnost této cesty pouze pro vydavatele typu Elsevier je zcela zřejmá.

Z příspěvků, které se netýkaly OA, byly zajímavé tyto:

- Caren Milloy z JISC Collections představila způsob řešení pro licencování a sdílení e-kolekcí (historické knihy, archivy vědeckých periodik a multimedia) ve Velké Británii.
- Kurt De Belder, ředitel univerzitní knihovny Leiden University ve svém příspěvku „*Transformace akademické knihovny*“ přehledně zhodnotil stávající funkce knihovny, nastínil nutné změny a identifikoval největší překážky procesu změn.

Důležitou součástí programu byly diskuse v uzavřených skupinách o novém strategickém plánu pro roky 2013 až 2015, který připravil výkonný výbor LIBER. Pro toto období jsou navrženy tři klíčové oblasti:

- vědecká komunikace a infrastruktura pro VaV;
- restrukturalizace vědecké knihovny;
- lobbování ve prospěch knihoven a komunikace LIBER s dalšími institucemi a organizacemi v evropském prostoru i uvnitř mezi členy LIBER.

Závěry z každé uzavřené skupiny byly pak prezentovány na plenárním jednání a budou zapracovány do konečného znění strategického plánu.

Konferenci uzavřelo v pátek 29. 6. 2012 odpoledne výroční shromáždění členů LIBER, které proběhlo v obvyklém duchu; k předneseným zprávám o činnosti a o hospodaření nebyly žádné připomínky. Všichni navržení kandidáti do výkonného výboru byli jednomyslně zvoleni.

42. výroční konference LIBER se bude konat v Mnichově, hostit ji bude Bayerische Staatsbibliothek⁸ (viz též video představující tuto knihovnu jako spoluorganizátora této akce⁹).

Mgr. Iva Prochásková

⁷ <http://www.researchinfonet.org/publish/finch/>

⁸ <http://www.bsb-muenchen.de/index.php>

⁹ http://www.youtube.com/watch?v=I41_Kq_OWHc&feature=youtube_gdata

Mgr. Daniela Tkačíková